

Nr 252.

Ankom till riksdagens kansli den 15 juni 1918 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anvisande av anslag för täckande av statens järnvägars driftförlust under 1918.

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 6 juni 1918 avlåten proposition, nr 459, med förslag till ny inkomstberäkning för 1918 års tilläggsstat m. m., vilken proposition för förberedande behandling hänvisats till statsutskottet har Kungl. Maj:t bland annat föreslagit riksdagen att å samma tilläggsstat för täckande av statens järnvägars driftförlust under år 1918 anvisa, att utgå av tillfälliga lånemedel, ett reservationsanslag å 30,000,000 kronor.

Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för berörda dag har departementschefen i ärendet anfört följande.

»För år 1918 beräknas driftförlusten å statens järnvägar komma att uppgå till cirka 30 miljoner kronor, under förutsättning att de höjda taxor, över vilka riksdagens yttrande inhämtats genom proposition nr 432 till årets riksdag, bliva tillämpade från och med 1 juli 1918. För täckande av denna driftförlust jämte den förlust, som må kunna uppkomma under nästkommande år, torde tillfällig upplåning böra anlitas. Det för järnvägarnas räkning upptagna lånet är avsett att amorteras genom att taxeförhöjningen bibehålles under erforderlig tid. Vidkommande den upplåning, som må föranledas av eventuell driftförlust även under år 1919, torde framställning icke böra ske till innevarande års riksdag. Däremot föreslår jag, att för täckande av driftförlusten vid statens järnvägar under år 1918 må i tilläggsstaten för år 1918 uppföras under särskild

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 6 saml. 126 häft. (Nr 252-254.) 1

rubrik å utgiftssidan ett belopp av 30 miljoner kronor samt att å inkomstsidan titeln tillfälliga lånemedel må förhöjas med motsvarande belopp.»

Enligt principerna för den år 1911 genomförda budgetreformen borde för framtiden riksgäldskontorets utlåning till statens affärsdrivande verk upphöra. Dessa skulle i stället erhålla kapitalökningensanslag å riksstaten och sedermera till statsverket inleverera överskottet å driften. Under normala förhållanden bör givetvis denna regel upprätthållas. Ett sådant fall, som det nu ifrågavarande, då ett affärsverk icke blott icke lämnat överskott utan gått med direkt förlust, torde emellertid ej hava varit förutsett vid budgetreformens genomförande.

Under de omständigheter, som nu föreligga, vill det synas utskottet, att starka skäl tala för, att det anslag, som nu måste beviljas, får formen av tillfällig förstärkning till statens järnvägar, som alltså i mån av uppkommande överskott å rörelsen böra återbetala beloppet. Då anslaget endast är avsett för täckande av det under år 1918 uppkomna driftunderskottet, torde anslaget böra erhålla natur av förslagsanslag, högst.

I enlighet med vad sålunda anförts får utskottet, som i anslutning till riksdagens vid behandlingen av propositionen av förhöjda provisoriska tilläggsavgifter å statens järnvägar uttalade uppfattning, anser, att sådana åtgärder böra vidtagas, att för framtiden driftförlust av statens järnvägar så vitt möjligt undvikes, hemställa,

att riksdagen å tilläggsstaten för år 1918, under titel »utgifter för kapitalökning, tillfällig försträckning åt statens järnvägar» må för täckande av statens järnvägars driftförlust under år 1918 anvisa, att utgå av tillfälliga lånemedel, ett förslagsanslag, högst 30,000,000 kronor.

Stockholm den 15 juni 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.